

Simpozionul Internațional „Dostoievski și filonul creștin de creație” a fost organizat de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, în parteneriat cu Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, cu prilejul aniversării a 200 de ani de la nașterea marelui scriitor și a 140 de ani de la trecerea sa la cele veșnice.

Întâlnirea, moderată de Călin Horia Bârleanu, a debutat cu o rugăciune de binecuvântare și cu alocuțiunea părintelui consilier Constantin Oprea.

Directorul Centrului Rus de Știință și Cultură din București, Mikhail Davydov, a deschis lucrările simpozionului cu studiul „Dostoievski ca un simbol al literaturii ruse în străinătate”. Despre „Viziunea religioasă a lui Dostoievski. O recitare contemporană” a vorbit Camelia Dinu, conferențiar universitar doctor în cadrul Universității din București. Profesorul universitar doctor Leonte Ivanov, de la Catedra de Slavistică „Petru Caraman” a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, a susținut prelegerea intitulată „Corespondența scriitorilor ruși a sursă pentru înțelegerea operei lui Dostoievski”. Mai departe, Emanuela Macovei, profesor doctor în Târgu Neamț, a vorbit despre „Sindromul Dostoievski sau psihopatologia actului mistic creator”. Ludmila Bejenaru, conferențiar doctor la Catedra de Slavistică „Petru Caraman” a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, a susținut o prelegere pe tema „Testamentul literar al lui Dostoievski despre vocația profetică a lui A.S. Pușkin”. În continuare, Marina Vraciu, conferențiar universitar doctor în cadrul Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, a prezentat studiul „Un model (și) pentru Fiodor Mihailovici Dostoievski (1821-1881): viața Sfântului Cuvios Serghie din Radonej”. Gabriel Mardare, conferențiar universitar doctor la Universitatea „Vasile Alexandri” din Bacău, a susținut lucrarea cu titlul „Între Egologie și Teologie. «Umbra» lui Dostoievski în *Caietele* lui Cioran”.

Lucrările simpozionului s-au finalizat cu prelegerea Ozanei-Ioana Ciobanu, de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, „Dualitatea imago-ului feminin dostoievskian: între statutul decăzut și rolul purificator” și cu cea a lui Stelian Gomboș, „Despre metafizica Cuvântului în romanul *Frații Karamazov* de F.M. Dostoievski”.

DOSTOIEVSKI

ȘI

FILONUL CREȘTIN DE CREAȚIE

Carte tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului Părinte

CALINIC

Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

 EDITURĂ
CRIMEA
SUCEAVA, 2021

fi ignorat, datorită profunzimii meditației sale și a rugăciunii sale literare. Ideea organizării acestui simpozion internațional a luat naștere în contextul discuțiilor purtate în cadrul unei conferințe despre Sfânta Scriptură organizată de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților în data de 13 noiembrie 2020. Amintim că acest simpozion a fost organizat, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Calinic, de Sectorul Cultural al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, în parteneriat cu Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava.

Adresăm mulțumiri Înaltpreasfințitului Părinte Calinic, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, pentru binecuvântare și susținere în demersul nostru, participanților și invitaților pentru contribuția adusă prin această manifestare științifică de la Suceava, dorind din toată inima ca această manifestare culturală să deschidă noi orizonturi pentru doritorii de bine și de frumos. Închei, îndemnând pe toți cititorii să reflecte asupra cuvintelor marelui scriitor rus: „Nu e nimic mai frumos decât Hristos”.

Preot Constantin OPREA

GÂND DE RECUNOȘTINȚĂ

Mikhail DAVYDOV
Director al Centrului Rus de
Știință și Cultură (Casa Rusă)

Vreau să-mi exprim recunoștința în numele Centrului Rus pentru Știință și Cultură (Casa Rusă) pentru invitația de a participa la acest eveniment minunat și pentru oportunitatea de a lua cuvântul, precum și pentru șansa de a prezenta expoziția pregătită de Casa Memorială „Dostoievski” din Sankt Petersburg.

Dostoievski este cunoscut de toată lumea – atât ca autor al unor opere celebre, cât și ca om cu o soartă dificilă, care ne-a lăsat o mare moștenire literară și filosofică.

Fiodor Mihailovici Dostoievski este o personalitate semnificativă pentru cultura rusă. El este unul dintre cei mai citiți scriitori ruși din lume. Cărțile sale au devenit simboluri ale Rusiei. Personalitatea și convingerile lui Dostoievski sunt foarte complexe, adeseori contradictorii, și vor stârni discuții aprinse despre opera sa. Îl poți iubi sau nu pe marele autor

și operele sale, însă nu-l poți ignora. Dostoievski nu poate fi trecut cu vederea.

Anul acesta aniversăm 200 de ani de la nașterea lui Dostoievski, marele scriitor care a formulat „principiile fundamentale ale vieții spirituale a omului”, gânditorul profund care a descris fracturile sociale și spirituale ale societății ruse și care a reușit să exprime tensiunea în situații limită, de alegere morală, atunci când Binele și Răul, credința și necredința se luptă în sufletul omului.

Cu toate opiniile sale ideologice și estetice contradictorii, marele umanist a sădit în conștiința generațiilor următoare ideea că „frumusețea va salva lumea”. El i-a convins pe toți că fericirea întregii omeniri nu poate fi construită dacă prețul ei sunt lacrimile, măcar și ale unui singur copil. În operele sale, Dostoievski a arătat limpede că fiecare „persoană este un mister”, iar soluția acestui mister stă chiar în conținutul vieții oricărei ființe gânditoare.

Scriitorul Maxim Gorki a remarcat faptul că „puterea imaginii, talentul său sunt, poate, egale doar cu cele ale lui Shakespeare” și că, alături de Lev Tolstoi, Dostoievski a atras atenția plină de uimire a întregii Europe, alăturându-se lui Dante, Cervantes, Rousseau și Goethe.

În 2020, experții internaționali l-au desemnat pe Dostoievski cel mai citit autor rus în mediul online. Anterior, ziarul englez *The Guardian* a inclus lucrările lui Dostoievski în primele 100 de cărți ale celor

mai buni 100 de scriitori remarcabili și, conform rezultatelor unui sondaj organizat de *BBC* pe aproximativ un milion de oameni, a fost întocmită o listă cu cele mai bune 200 de romane, în care patru lucrări ale scriitorului ocupă un loc binemeritat.

Potrivit UNESCO, Dostoievski este astăzi unul dintre cei mai citați scriitori, prin operele cărui cititorii interpretează Rusia și descifrează misteriosul suflet rus.

Cele mai de impact opere ale scriitorului sunt considerate romanele *Crimă și pedeapsă*, *Idiotul*, *Demonii* și *Frații Karamazov*. Aceste cărți sunt recunoscute în mod meritoriu ca fiind apogeul creației lui Dostoievski. În aceste lucrări, tema creștină este exprimată sub forma ispășirii păcatelor prin suferință.

Universul lui Dostoievski, lumea imaginilor și ideilor sale, nu cunoaște limite de timp, de spațiu sau confesionale.

Un cult aparte al lui Dostoievski se conturase la sfârșitul secolului al XIX-lea nu numai în rândul cititorilor obișnuiți, ci și în rândul celor mai remarcabili scriitori și gânditori din lume. El continuă și astăzi.

În unele limbi, traduceri ale romanelor majore ale lui Dostoievski au existat în mai multe versiuni simultan. Multe dintre traduceri au fost retipărite de numeroase ori.

Dostoievski este și va fi chipul relevant al culturii ruse.

LIBRIS | We know books
Aș dori să închei discursul meu cu un citat al lui Dostoievski, care se potrivește foarte bine vremurilor de astăzi:

„O, popoarele Europei nici nu știu cât de dragi ne sunt! Și mai târziu, eu cred în aceasta [...]. În viitor, rușii vor înțelege că pentru a deveni un rus adevărat trebuie să ne străduim să aducem reconcilierea în contradicțiile europene, pentru a sfârși dorul european în sufletul rus, ator-uman și reunitor, pentru a-i găzdui în suflet pe toți frații noștri cu dragoste frățească și, în cele din urmă, pentru a rosti ultimul cuvânt de armonie comună, consimțământul final al tuturor triburilor conform legii evanghelice a lui Hristos!”.

DINCOLO DE TIMP: DOSTOIEVSKI – 200

Lect. Dr. Călin Horia BÂRLEANU
Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava

Există o componentă atrăgătoare a timpului, cuantificat, măsurat și în spatele căruia ne ascundem uneori, plini de mândrie sau de modestie. Cu satisfacția unor realizări personale sau profesionale sau cu regretul că timpul „n-a mai avut răbdare”, devenim din când în când conștienți de existența lui și, mai ales, de efectul său atât de subtil. Unul dintre marii scriitori influențați de universalitatea literaturii lui Dostoievski, William Faulkner, surprindea strălucit dilema omului în fața unei unități de măsură care îl domină fără milă. Un ceas este oferit, în *Zgomotul și Furia*, nu pentru a deveni unitate de măsură a timpului, ci pentru ca obiectul să provoace, din când în când, fie și pentru un moment, uitarea lui, despărțirea de neobosita luptă, inutilă, cu el.

Întregul timp pe care F.M. Dostoievski l-a petrecut în zbucium, care a existat dincolo de orice îndoială, trăind, prin literatura sa, într-un discurs din ce în ce mai angajat în valorile creștine, îi amprentează

imaginarul artistic într-o manieră unică. Sentimentul așteptării este, la Dostoievski, mai mult poate decât la oricare alt scriitor, doar o parte a *timpului* pe care acesta l-a înțeles în complexitatea lui. Adolescența și tinerețea celui care avea să devină cel mai influent scriitor al literaturii universale au fost marcate de o așteptare pe care o putem înțelege doar prin lectura scrisorilor unde Dostoievski așteaptă și încearcă să fie ceva ce autoritatea paternă proiectează asupra lui. Dovada că așteaptă este chiar alegerea viitorului scriitor de a abandona studiile și cariera la foarte scurt timp după moartea tatălui său. Traducerile și lecturile, unele reluate, arată că tânărul pentru care cuvântul a devenit instrument artistic veritabil are o capacitate ieșită din comun, potențată de pasiunea pentru literatură: să aștepte. Citește, observă, gândește și caută în singurul și cel mai bun loc o sursă pentru scris. Din interiorul imaginarului dostoievskian, influențat de toată literatura scrisă până la el, apar primele nuvele, primite fie cu entuziasm, fie cu o severitate față de care scriitorul nu a găsit liniște niciodată. Evenimentul condamnării la moarte, pedeapsă comutată în muncă silnică, a contribuit, fără îndoială, la o mai profundă înțelegere a timpului. Până la urmă, scriitorul a petrecut o întreagă noapte într-o cameră înghețată, iar a doua zi a fost dus în locul unde, alături de ceilalți „nesupuși”, urma să fie executat. Orele și minutele în care Dostoievski s-a îmbrățișat cu cei din jur, luându-și

rămas bun, consolându-se unul în prezența celui alt, iubind și *neabandonând*, de fapt, viața, pot fi identificate peste tot în literatura sa ca motiv obsedant. Găsim în opera lui Dostoievski nu doar marile teme ale literaturii de după el, ci și detalii legate de tipologii sociale sau individuale care, prin relația lor cu diferite spații culturale, despărțite și pe o axă temporală semnificativă, nici nu mai pot fi atribuite exclusiv scriitorului rus. Încă din textul de debut, *Dublul*, poate fi identificată relația complexă dintre cel considerat „stăpân” și cel considerat „servitor”, „slugă”, „angajat”. Scriitorul, preocupat de suferința pe care a cunoscut-o în toate aspectele ei, își întoarce atenția asupra tipurilor umane stereotipizate, mici, capabile de veritabile revoluții spirituale. Psihologic, pe aceeași linie cu figura lui Don Quijote, găsim în literatura sa arhetipul eroului de care lumea crede că nu mai are nevoie. Anesteziată în fața suferinței și a frumosului, în egală măsură, lumea surprinsă de Dostoievski se află într-un moment de criză, oglindă a trăirilor tuturor personajelor sale.

Dostoievski este cu mult mai mult decât timpul care s-a scurs de la nașterea sa. Cine scrie cu arhetipuri, susținea C.G. Jung, vorbește pentru toate limbile, iar acest aspect devine vizibil acum, după cum se va demonstra și peste încă o sută de ani de aici înainte. Opera scriitorului rus reprezintă, pentru orice nivel de lectură, o provocare și, după cum s-a spus, chiar un eveniment. Evocat în context

**VIZIUNEA RELIGIOASĂ
A LUI DOSTOIEVSKI.
O RECITIRE CONTEMPORANĂ**

Conf. Univ. Dr. Camelia DINU
Facultatea de Limbi și Literaturi
Străine, Universitatea din București

Pe 11 noiembrie 2021 s-au împlinit 200 de ani de la nașterea lui Fiodor Mihailovici Dostoievski (1821-1881). Generație după generație îl descoperă pe unul dintre cei mai citați, traduși și studiați scriitori. În întreaga lume, opera lui Dostoievski este în continuare analizată de critici, studiată de elevi și studenți, se organizează conferințe și se scriu teze de doctorat, se pun în scenă piese de teatru și se realizează filme, pornind de la ideile scriitorului rus. În epoci diferite și în țări diferite, Dostoievski a fost actualizat diferit, ca urmare a profundelor sale intuiții referitoare la criza conștiinței umane și a societății. Astăzi, interesul pentru opera lui Dostoievski nu s-a diminuat, situație dovedită de abundența edițiilor din opera sa, de retraduceri, de vânzările garantate, confirmate de edituri.